

## Kasvatus- ja opetuslautakunnan esitys vuoden 2026 talousarvioksi

Kasvatus- ja opetuslautakunta 16.09.2025  
768/02.02.00/2025

Valmistelija talouspäälikkö Kari Auvinen, sivistysjohtaja Nina Lehtinen

Kunnanvaltuusto hyväksyi kokouksessaan 27.8.2025 § 88 kokonaistalouden suunnitteluohjeen ja vuoden 2026 talousarvioraamin. Tavoitteena on, että taloussuunnitelmakauden 2026–2028 tuloslaskelmavuodet ovat yhteenlaskettuna tasapainossa ja viime vuosien alijäämäisyyskehitys katkeaa.

Kuntien pidemmän aikavälin taloussuunnitteluun kohdistuu tällä hetkellä isoja muutostekijöitä, joiden tarkempaa vaikutusta ei voida vielä arvioida. Esimerkkeinä tästä ovat mm. verotulokehityksen epävarmuustekijät, tulevan valtionosuusuudistuksen vaikutukset tai työllisyydenhoidon kokonaiskustannusten kehittyminen. Kuitenkin uuden valtuustokauden päätöksenteon tueksi on välttämätöntä kuvata suunnitteluohjeella ja talousarvioraamilla talouden realiteetit. Talousarviovalmistelussa tulee korostaa sitä kulu- ja tuottokehityksen osuutta, johon kunnalla itsellään on harkinta- ja toimeenpanovaltaa.

Suunnitteluohjeen toimielinkohtaiset raamit ovat varsin tiukat, sillä toimielinten käyttötalousmenoja hillitään valtuuston keväällä 2024 hyväksymän sopeutusohjelman toimenpiteiden vaikutuksella. Keväällä 2025 neuvoteltujen yleisten kunta-alan palkkasopimusten merkittävien henkilöstökuluvaikutusten lisäksi palvelualueiden esittämistä muista tarpeista on pystytty talouden tasapainotavoitteeseen tähdättäessä ottamaan huomioon vain murto-osa.

Talouspalveluiden tehtäväalue on jalkauttanut kokonaistalouden suunnitteluohjeen ja vuoden 2026 talousarvioraamin toimielinkohtaiset eurotavoitteet talousarviovalmistelusta vastaaville viranhaltijoille. Samalla talousprosessi on ohjeistanut talousarvioesitysten tekstikirjausten ja tavoiteasetannan laadintaa. Toimielimittaiset TA2026 -eurotavoitteet ovat:

### Kunnanhallitus:

|               |                           |
|---------------|---------------------------|
| toimintakulut | -8,6 m€, kasvu +1,3 %     |
| toimintakate  | -8,05 m€, heikkenee 1,2 % |

### Hyvinvointi- ja elinvoimalautakunta:

|               |                          |
|---------------|--------------------------|
| toimintakulut | -10,7 m€, kasvu +1,7 %   |
| toimintakate  | -9,3 m€, heikkenee 1,6 % |

### Kasvatus- ja opetuslautakunta:

|               |                            |
|---------------|----------------------------|
| toimintakulut | -51,45 m€, kasvu +4,2 %    |
| toimintakate  | -48,45 m€, heikkenee 4,4 % |

### Yhdyskuntalk:

|               |                             |
|---------------|-----------------------------|
| toimintakulut | -21,6 m€, alenema -4,7 %    |
| toimintakate  | -14,55 m€, heikkenee 20,1 % |

Suunnitteluohjeen ja talousarvioraamin valmistelussa pystyttiin ottamaan huomioon myös meneillään olevan sote- ja pelastuskiinteistöjen yhtiöittämisprosessin toimeenpano, joka ilmenee erityisesti yhdyskuntalautakunnan tavoite-eurojen poikkeuksellisissa muutoksissa.

Investointiohjelman valmistelua ohjaa keväällä 2024 hyväksytyn sopeuttamisohjelman linjaus siitä, että kunnan vuosi-investointien tasoa hillitään 12 miljoonan euron vuosittaiseen investointikattoon taloussuunnitelmavuodesta 2027 lähtien.

Kunnanhallituksen talousarvioseminaari järjestetään 20.–21.10. 2025. Siinä arvioidaan talousarvion ja taloussuunnitelman valmistelutilannetta niin kokonaistalouden suunnitteluohjeen kuin myös kuntastrategian toteuttamisen kannalta viimeisimmän tilannetiedon pohjalta.

Esityslistan liitteenä on lautakunnan talousarvioesitys sekä ulkoisten että sisäisten talousarvioerien osalta. Lisäksi liitemateriaali sisältää myös toimielimen talousarvioesityksen tekstiosuuksien koonnin. Yhdyskuntalautakunnan materiaali sisältää lisäksi esityksen vuosien 2026–2028 investointisuunnitelmaksi.

#### Hallinto ja alueelliset palvelut

Lempäälän kasvatusta- ja opetuspalveluissa keskitytään sairauspoissaolojen vähentämiseen, oppimisen tukeen, turvallisuuteen ja palveluverkkojen kehittämiseen. Palvelualueella pilotoidaan henkilöstölähtöisiä malleja poissaolojen hallintaan ja panostetaan opiskelijoiden ohjaukseen ja erityistukeen. Lisäksi painotetaan yhteisöllisyyttä ja digitaalisten taitojen kehittämistä opetuksessa.

#### *Sairauspoissaolojen hallinta*

Kehitetään ja pilotoidaan henkilöstölähtöistä mallia sairauspoissaolojen vähentämiseksi, joka tukee esihenkilöitä ja työntekijöiden hyvinvointia varhaisen puuttumisen ja juurisyyden selvittämisen avulla. Käytössä on myös varhaisen tuen ja työhön paluun tukivakansseja.

#### *Lempäälän lukio ja muu toisen asteen koulutus*

Lukion opiskelijoille tarjotaan tukiovetusta ja erityisopetusta oppimisen tarpeiden mukaan. Opinto-ohjaajien ohjausresurssia lisätään opiskelijamäärän kasvun myötä. Toisen asteen koulutustarjontaa laajennetaan kaksoistutkinnon mahdollistamiseksi Virta-kampuksella.

#### *Oppivelvollisuuden valvonta ja opinpolun rakentaminen*

Kunta vastaa opiskelupaikkojen osoittamisesta alle 18-vuotiaille ja tekee yhteistyötä oppilaitosten kanssa. Haasteina ovat koulua käymättömät nuoret ja heidän perustaitojensa puutteet, minkä vuoksi kehitetään seudullisia ratkaisuja ja yhteistyötä aikuisten perusopetuksen järjestämiseksi.

#### *Lapsiperheiden kohtaamispaikat*

Kohtaamispaikkatoimintaa jatketaan kahdessa toimipisteessä pienimuotoisempana. Uutena palveluna otetaan käyttöön omatoimiperhepäivät yhteisöllisyyden ja vertaistuen vahvistamiseksi.

#### *Opiskeluhoolto sekä aamu- ja iltapäivätoiminta*

Uusi nivelvaihemalli otetaan käyttöön 6-luokkalaisille ja aamu- ja iltapäivätoiminnan järjestämistapoja selvitetään sekä pilotoidaan monituottajamallia Saikan koululla. Aamu- ja iltapäivätoiminnan maksuja

korotetaan 23 % 1.3.2026 alkaen tai sen mukaisesti, mitä laissa päätetään. Korotus koskee 1.–2. -luokan oppilaiden maksuja.

### Opetuspalvelut

#### *Opetussuunnitelman päivitys ja oppimisen tuki*

Esi- ja perusopetuksen opetussuunnitelma Lempäälässä päivitetään elokuussa 2025 voimaan tulleen oppimisen tuen lainsäädännön uudistuksen myötä. Paikalliset päivitykset pohjautuvat valtakunnallisiin ohjeisiin ja tehdään yhteistyössä Tampereen seudun kuntien kanssa. Huoltajat ja vuosiluokkien 4–9 oppilaat osallistuvat jatkokehittämiseen kyselyn kautta, ja lukuvuoden 2025–2026 aikana järjestetään myös vanhempainiltoja teemalla ”opetussuunnitelma arjessa”. Oppimisen tuen tavoitteena on ensisijaisesti tarjota apua oppilaan omassa koulussa ryhmä- ja oppilaskohtaisina tukitoimina. Lempäälässä seurataan uuden oppimisen tuen lainsäädännön toimeenpanoa.

#### *Turvallisuus ja hyvinvointi kouluissa*

Turvallisuus perustuu ennakoiviin toimenpiteisiin, riskien arviointiin ja yhteistyöhön viranomaisten kanssa. Kunta osallistuu ”Kohti turvallista koulua” -hankkeeseen, jonka tavoitteena on kiusaamisen ennaltaehkäisy ja kouluyhteisön vahvistaminen. Kiusaamisselvittelyiden seuranta sekä koulu- ja kuntakohtainen raportointi uuden käyttöönotettavan Wllma-lomakkeen myötä poissaolojen seurannan rinnalla.

#### *Digitaalinen oppiminen*

Digitaaliset taidot kehittyvät vaiheittain esiopetuksesta alkaen, ja tekoälyn käyttö opetuksessa on hallittua ja eettistä. Opetushenkilöstön osaamista digipedagogiikassa vahvistetaan.

#### *Saikantalo käyttöön asuntomessujen jälkeen*

Saikan koulun käynnistymisellä 8/2026 on vaikutusta Moisio koulun toimintaan, mikä edellyttää yhteissuunnittelua henkilöstön ja hallintorakenteen osalta. Keskiössä on ehyt kasvun ja oppimisen polku varhaiskasvatuksesta perusopetuksen alakoulun ajan Saikantalossa.

### Varhaiskasvatuspalvelut

Arjen hyvinvoinnin ja turvallisuuden lisäämiseksi oleellista on pyrkiä vähentämään henkilöstön poissaoloja. Tämä toteutetaan päivittämällä johtamisen rakenteita ja vahvistamalla esimiesten osaamista ennakoivan johtamisen, työhyvinvoinnin tukemisen ja varhaisen puuttumisen osalta. Uudistusten myötä tavoitteena on luoda avoimempi ja tukevampi työkuultuuri, joka edistää työntekijöiden kokonaisvaltaista hyvinvointia. Poissaolojen vähentämiseksi kehitämme johtamisen rakenteita.

### Ruokapalvelut

Osana kouluruokailun kehittämistä otetaan käyttöön vuonna 2019 valmistunut hyvinvointimatriisi, jolla pystytään mittaamaan kouluruokailun kehittymistä prosentuaalisesti eri osa-alueilla, jotka ovat: oppilaiden ruokailuun osallistumisaktiivisuutta, syövätkö he kaikkia aterianosia, kuinka usein he syövät päivän aikana, ruokailuun käytettävä aika, ruokailutilanteen rauhallisuus ja saa osallistua kouluruokailun kehittämiseen.

Yhteisöllisiä ruokahetkiä jatketaan yhteistyössä seurakunnan kanssa ja puistoruokailua laajennetaan kesällä 2026 myös ikäihmisille. Ateria- ja puhtauspalveluiden kilpailutus toteutetaan vuoden 2025 syksyllä ja palveluverkko uudistuu Saikantalonsa avautuessa.

#### Lapsivaikutusten arviointi: Talousarvion palvelusuunnitelman perusteet

Arvioinnin tarkoituksena on tarkastella talousarvion 2026 palvelusuunnitelman perusteiden vaikutuksia lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointiin, oppimiseen, turvallisuuteen sekä osallisuuteen.

#### **1. Henkilöstön sairauspoissaolojen vähentäminen**

Vakaa henkilöstö vähentää arjen katkoja ja lisää lasten turvallisuuden tunnetta. Henkilöstön jaksamisen tukeminen parantaa kasvatuksen ja opetuksen laatua.

#### **2. Lukiokoulutus ja toinen aste**

Tukiopetus ja erityisopetus turvaavat yhdenvertaisia mahdollisuuksia. Kahden vuosityöaikaisen opinto-ohjaajan resurssi vahvistaa ohjausta, ja kaksoistutkinto laajentaa valinnanmahdollisuuksia.

#### **3. Oppivelvollisuuden valvonta ja koulua käymättömät nuoret**

Opinpolkujen rakentaminen ehkäisee syrjäytymistä ja vahvistaa osallisuutta. Seudullinen yhteistyö mahdollistaa yhtenäiset tukimallit.

#### **4. Lasten, nuorten ja perheiden palvelut**

- Kohtaamispaikat: Omatoimiperhepäivät tukevat yhteisöllisyyttä.
- Opiskeluhoito ja nivelvaihemalli: Tukee siirtymiä alakoulusta yläkouluun ja vahvistaa lasten turvallisuuden tunnetta.
- Aamu- ja iltapäivätoiminta: Monituottajamalli lisää vaihtoehtoja, mutta maksujen korotus voi lisätä perheiden välistä eriarvoisuutta.

#### **5. Oppimisen tuki ja opetussuunnitelman päivitys**

Varhainen apu vahvistuu ja huoltajien osallisuus kasvaa.

#### **6. Arjen hyvinvointi ja turvallisuus**

Systemaattinen turvallisuusjohtaminen lisää lasten turvallisuutta. Kiusaamisen ehkäisyn mallit vahvistavat kouluyhteisön hyvinvointia.

#### **7. Digitaalinen oppiminen**

Esiopetuksessa lapset oppivat turvallista digin käyttöä. Perusopetuksessa vahvistuvat mediataidot, ohjelmointi ja kriittinen ajattelu. Tekoälyn hallittu käyttö tukee tulevaisuuden taitoja.

#### **8. Kouluruokailu ja yhteisölliset ruokailut**

Hyvinvointimatriisi tukee ravitsemuksen ja ruokailutottumusten seurantaan. Puistoruokailu ja yhteisölliset ruokailut tukevat perheiden hyvinvointia ja yhteisöllisyyttä.

#### Yhteenveto

Palvelusuunnitelma tukee monipuolisesti lasten ja nuorten oppimista, hyvinvointia ja osallisuutta. Myönteisiä vaikutuksia ovat turvallisuuden ja tuen vahvistuminen, digiosaamisen kehittyminen, yhteisöllisyyden lisääntyminen ja koulutuksen saavutettavuuden parantuminen.

Liitteet:

Kasvatus- ja opetuslautakunnan talousarvio 2026  
Kasvatus- ja opetuspalvelut sisäiset  
Kasvatus- ja opetuspalvelut ulkoiset

Lisätietoja: sivistysjohtaja Nina Lehtinen, puh. 050 383 9789  
Sähköpostit ovat muotoa etunimi.sukunimi@lempaala.fi

Esittelijä

Sivistysjohtaja

Päätösehdotus

Kasvatus- ja opetuslautakunta päättää hyväksyä esityksen vuoden 2026 talousarvioksi edellä selostetun mukaisesti.

Päätös

Tiedoksi

Talouspäällikkö, talouspalvelut, hallinnon suunnittelija, kasvatuksen ja opetuksen palvelualueen johtoryhmä